

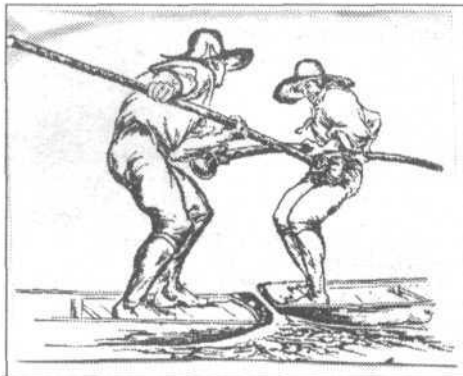
Oživljanje Ljubljane

Tradicija podjetnih, sposobnih Trnovčanov se nadaljuje. Ne gre sicer kot bi si želeli, toda trmasto vztrajanje, kar je značilno tudi za trnovskega človeka, vsaj tako zatrjujejo in potrjujejo zgodovinski zapiski. Pa tudi sedanost.

Izkazal se je »Ceh velikih čolnarjev ljubljanskih«, ki so organizirali za vikend (2. IX. 94) popoldne prijetno zabavo in družabno srečanje na Špici. Navzlic dokaj deževnemu popoldnevu, se je na bregovih nabralo kar precej gledalcev, ki so navdušeno bodril borbo čolnarjev po starih pravilih, šegah, ko so bile v navadi na Ljubljani koncem 18. in 19. stoletja. Vse priznanje podjetnemu in domiselnemu Cehu čolnarjev, ki so se predstavili kot prijazni ribiči, v nošah s širokokrajnimi klobuki kot je bilo v tistih časih v modi. Pa še z dobrim vinom so pogostili gledalce.

Ne bi pa bilo pošteno, če bi preslišali tudi kritične, spontane pripombe gledalcev, utemeljene kritike s strani - čeha čolnarjev in drugih. Predvsem bi morala biti ustrezno urejena, očiščena okolica, bregovi Ljubljane. Gledalci so pogrešali ustrezno ozvočenje, napovedovalca in povezovalca »Tofovega žanra«, iskričevega s spontanimi komentarji dogajanja, zgečljivimi šalami iz preteklosti in sedanosti. Slišale so se zajedljive pripombe o »razklanjanem ljubljanskem županstvu«, ki se med drugim tudi za »Borbe čolnarjev«, oživljanje starih tradicij na Ljubljani »prav nič ne zmeni«, če tudi bi bila lahko tudi ta izvirna, zanimiva, dinamična prireditev dokajšen prispevek k popestritvi turistične ponud-

be v Sloveniji. Pa tudi naša slovenska televizija, bi samo popestrila svoj, včasih zelo dolgočasen spored, če bi v zvezi s to čolnarsko prireditvijo

objavila nekaj insertov iz lepega, dokumentarnega filma Brede Kovčeve »Moje Krakovo - moje Trnovo.«

Treba je reči, da so čehovci - čolnarji, s to uspešno prireditvijo, pokazali, da so trnovsko trmasti, vztrajni in tudi to je zagotovilo, da se bo oživljanje starih običajev na Ljubljani nadaljevalo, obdržali jih bodo pri življenju. Pa tudi druge znamenitosti. Toda treba bo še marsikaj postoriti, da ohranimo zlahtnost tega okolja in oživimo, očistimo tudi samo Ljubljano.

STANE LENARDIČ

IZ BELEŽNICE POSLANCA CIRILA STANIČA

Problemi doma starostnikov Kolesija

Ko smo pred gradnjo doma starostnikov v Kolesiji zbrali sedanjo lokacijo, so službe ljubile, da bodo neposredno okolico doma izboljšale in sicer:

- da bodo ob Gradaščici uredili lokalni park za starostnike in za potrebe društva invalidov.
- da bodo vzdrževali sprehajalno pot vzdolž levega brega Gradaščice ob kopalšču in v dogradbenem ter se Štefanovemu inštitutu tja do tovarne vijakov
- da bodo v Gradaščici zgradili male jezove, da bo voda bolj razgibana
- da bo urejena Finžgarjeva ulica za varno hojo starostnikov
- da bodo podrl pred domom provizorno garazo Inštituta za jeklene konstrukcije
- da bodo namestili v okolici doma nekaj

več klopi za starostnike in za prebivalstvo - da bo v Kopalški ulici samo enosmeren promet in še

V nasprotju z vsem naštetim pa so zgradili odsek Mencingerjeve ulice, toda z vsaj 1 m preozkim hodnikom za pešce ter za invalide v vozičkih, kakor je bilo predvideno v zazidalnem načrtu, v lokacijski odločbi in gradbenem dovoljenju.

Povsem novo stanje pred domom pa je sedaj, ko je Inštitut dal na razpolago prostore za trgovino z avtomobili. Tako je sedaj Mencingerjeva ulica trajno pokrita z avtomobili in kupci. Pešci, vozički in kolesarji smo popolnoma izrinjeni iz ulice. Kdo je vendar tu odobril takšno trgovino. Kam naj se pritožimo?

ZAKAJ TAKO?

Ali bo od Poti spominov kmalu ostal samo še spomin na pot?

Stanje na Poti spominov v celi Ljubljani, zlasti pa na področju viške občine postaja vse slabše in zaskrbljujoče. Na področju Golovca, zlasti kjer so bili razdejani robniki poti, je voda že odnesla del trase. Na področju Murgel, kjer je morda pot nekoč bila najbolj urejena, jo že na veliko prerašča trava in plevel in če se bo takšno stanje nadaljevalo, bo že čez nekaj let ostal samo še spomin na pot, kajti sledu o poti tedaj ne bo več.

Pa vendar, prav na področju Murgel, pa tudi drugje, ima pot številne navdušene uporabnike: za sprehode otrok iz vrtec je to edina pot varna pred motornimi vozili in v stran od izpušnih plinov. Hkrati je to varna trasa za otroške in mladinske bicikle, za sprehode upokojencev. Tu in tam sosedni stanovalci se pokosijo travo tik ob poti, pa tudi koši za smeti se večinoma obstoje, čeprav jih že leta nihče ne prazni in zato zapuščajo žalosten videz. Največ smeti in razmetanih odpadkov, pa tudi prevrnjene stebre, ki označujejo pot, najdete na delu poti med Koprsko in Tbilisjsko ulico, čeprav na tem delu poti ni ob njej bližnjih naselij, razen če ne stejemo divje in neurejene gradnje onkraj Malega grabna, ki so očigledno pustile sled tudi na tej strani.

Že pet ali šest let pot ni bila vzdrževana, da bi se odstranil plevel in nasula nova plast peska, zato postaja že marsikje blatna in vse manj uporabna zlasti ob slabem vremenu. Bil bi že skrajni čas, da se mestne in občinske oblasti ter lokalni politiki, pa tudi politične stranke jasno opredelijo do tega projekta in to še posebej pred bližnjimi občinskimi volitvami. Ali bo morda tudi o tem potrebno organizirati referendum občanov?

MURGELEČAN

KRAJEVNA SKUPNOST MURGLE

Obvestilo

Za prijazno in prijetno sožitje med krajinami Murgel prosimo lastnike domačih živali, da pri- sluhnejo prošnjam in pritožbam sosedov in ukre- nejo vse potrebno, da njihovi domači ljubljenci ne bi onesnaževali okolja in motili mirne upo- rabe atrijskih hišic.

Za primerno ukrepanje nas prosijo zlasti -stari majhni otroci in starejše osebe, ki se boje srečanja s psom brez vrvice - bolniki in upokojenci, ki so ves dan doma in jih po odhodu lastnikov z doma vznemirja močno in dolgotrajno lajanje osamljenih in za- lostnih živali

- sosedje, ki nimajo živali, a morajo na svoji trati odstranjevati živalske iztrebke, ker tega ne naredijo lastniki živali, ki ne prizadeto in kot samoumevno opazujejo onesnaževanje tuje last- nine.

- zdravniki in higieniki, ki opazujejo zdravju škodljivo početje

Zato bo KS MURGLE sprejemala predloge za lokacijo, kjer bi uredili strnišča za živali. Do ureditve tega prostora pa so lastniki živali dol- žni počistiti živalske iztrebke v vrečke (ki jih lahko nabavijo že ob nakupu hrane za živali) in poskrbeti za higijensko neoporečno odstranitev.

Lastniki živali se bodo s svojim ravnanjem sami odločili za uvrstitev med obzirne in prija- zne sosedje ali med brezbrizne, ekološko in hi- gieniko neosveščene osebe.

Če lastniki živali sami ne bodo poskrbeli za higieno, bo KS najela osebo za čiščenje in ods- tranjevanje živalskih iztrebkov. Honorar za de- lo te osebe bodo plačali lastniki domačih živali.

Prepričani smo, da to ne bo potrebno, saj je interes prebivalcev Murgel, da živimo v lepem in zdravem okolju, v čisti in urejeni naravi in da z obzirnostjo in uvidevnostjo ustvarjamo do- bre medsebojne odnose in človeku prijazno oko- lje.

Nevarni potepuški psi!

Zmotno smo pričakovali, da bomo v našem časopisu črtali rubriko o »nevarnosti stekline« na našem področju. Ta bolezen je izredno trdovratna in jo je zelo težko povsem zatreti. Ne bi ponavljali, da je steklina ena najbolj nevarnih, praktično neoz- dravljivih kužnih bolezni za katero lahko zbolijo tu- di človek.

Najpogostejši prenašalci stekline so lisice, lahko pa so tudi psi in mačke. Zato so še posebej nevarni potepuški psi in mačke, kajti pri takih živalih, ki niso pod nadzorom je stalna ne- varnost okužbe s steklino in vnašanje te bolezni v domove in hleve. Septembra sta se dve lisici zatekli v naselje, se spopadli z domačimi psi in štirje psi so bili obsojeni na usmrtenje. V lovi- šču barjanske lovske družine Rakovnik, so klateški psi, kolikor je bilo doslej ugotovljeno, raz- trgali šest kosov srnjadi. Trenutno, ko je nov lovski zakon še v pripravi, so lovci dolžni opo-

zoriti pismeno lastnika, naj ima psa pod nad- zorstvom. Tudi zato, ker veterinarski higieniki še ne opravljajo zadovoljivo svojega posla.

Opozoriti bi se želeli, da na področju naše občine Vič-Rudnik, ki je okužena s steklino, velja obvezen kontumac, kar pomeni, da mora- jo biti psi in mačke zunaj stanovanjskih prostoro- v na vrvi. Ta preventivni ukrep bo veljal tri mesece, če v tem času ne bodo ugotovili novih primerov stekline. Po veljavnem zakonu o var- stvu živali pred kužnimi boleznimi je treba dati obvezno cepitve vse pse po dopolnjenem četrtem mesecu starosti. Po naših predpisih morajo biti vsi psi cepljeni proti steklini vsako leto.

V mesecu oktobru bodo organizirali na ob- močju ljubljanskih občin ponovno cepljenje li- sic. Javnost bodo z ustreznimi navodili pravo- časno obvestili.

SIČ

ZANIMIVOSTI

najdeni v Državnem arhivu na Dunaju. Tu sta bila najdena tudi zapisa naselja Babna Gora. V letu 1315 je zapisana v obliki Babenberch. Naselje Selo nad Polhovim Gradcem je v letu 1328 omenjeno kot Czel. Setnica se v zgodovinskih virih prvič pojavi leta 1374 kot Säticz, Briše pa leta 1410 kot Grisch. Podreber je leta 1436 imenovana kot Sveta Eliza- beta (Sand Elsbeten). Zadnji zapis je iz fevdne knji- ge grofov Celjskih. Iz tega vira je tudi zapis vasi Srednja vas. Prvič se omenja leta 1445 kot Mitter- dorf.

V urbarju urada iz gradu Polhov Gradec je leta 1498 omenjena Dolenja vas (Niderndorff). Pristava pri Polhovem Gradcu (Marhoff), Setnica (Setnicza), Belo (Nabela), Črni Vrh (S. Lienhart), Praproče (Pra- prottsch). Poleg teh že prej omenjenih krajev je tu prvič zapisano naselje Smolnik z lepo ohranjeno slovensko obliko Smolnick.

Zanimivo je, da so tu omenjene tudi kmetije Burjak (Buriack), Štebavnik (Stibalniki), Na Janko- vem (Na Jancowim), Sova (omenjen je kmet z ime- nom Jernej Sawa).

Gotovo ni naključje, da so zapisi teh vasi iz časa od 13. do 15. stoletja. To je bil čas prve in druge kolonizacije slovenskega ozemlja. Takrat je na slo-

venskem ozemlju nastalo veliko slovenskih vasi. Grobelnikova Zgodovina (Ljubljana, 1964) ta- kole opisuje tisti čas: »Redka poseljenost slo- venske zemlje je med odpravljanjem požigalni- stva in uvajanjem triletnega kolobarjenja, med zamenjavo lesenega pluga s plugom z železnim lemežem in črtalom, med uvajanjem kmetij in zemljskih gospodstev sprožila množično koloni- zacijo, eno osnovnih značilnosti naše preteklo- sti od 10. do 15. stoletja. Novi gospodarski pri- jemi so dopuščali tudi do desetkratno pomno- žitev prebivalstva (...). Do 12. stoletja je bilo še dovolj pripravne zemlje za naseljevanje v nizi- nah. Kraji s pridevki vas, zgornji, novi, zadnji so prav tako kot dolge in središčne vasi največ iz tega časa.«

Razumljivo je, da so zapisi omenjenih krajev zaradi prevladujočega nemškega vpliva v nem- ščini. Bolj ali manj spreten poslušalec oziroma poznavalec slovenščine je namreč po svoje pre- vajal ali zapisal slovenska imena krajev.

Zgornji zapis naj posredno opozori na pra- znanje prve cerkvene organiziranosti na tem področju - sedemstoletne ustanovitve župnije Polhov Gradec, ki se proslavlja letos.

LJUDMILA BOKAL

Kapitalec iz Bevk

Gospodar LD Brezovica Viktor Čuden z rogovjem plena stiri- najstroka, ki ga je uplenil 14. avgusta letos v okolici Bevk. Jelen je iztrebljen tehtal 220 kg, njegovo rogovje pa so ocenili z 200,12 točke, kar pomeni močno srebrno medaljo, starost jela- na ocenjujejo preko 10 let.

Gospodar LD Brezovica (ZLD Ljub- ljana) Viktor Čuden iz Notranjih Go- ric, je 14. 8. 1994 zvečer uplenil ob vznožju barjanskega osamelca Kosta- njevice pri Bevkah močnega jelena ne- pravilnega štirinajstroka, ki je iztrebljen tehtal 220 kg. Rogovje je ocenje- no z 200,12 CČ točke (srebrna me- dalja). Starost jelena presega 10 let. To je najmočnejše doslej znano ro- govje jelena, ki je bil uplenjen na Ljub- ljanskem Barju. Da prihaja jelenjad iz Krimskega pogorja poleti na Ljubljansko Barje ni nobena posebnost, saj barjanske lovske družine kot so To- mišelj, Vič, Brezovica, skoraj vsako leto zabeležijo odstrel 2-3 jelenov in približno toliko telet in kosut. Pravi- loma pa so to 2- do 4-letni jeleni še- steraki ali osemraki. Le izjemoma pa se tamkaj pojavi starejši in tako mo- čen jelen, ki navadno ostane v Krim- sko-rakitiškem ali Krmsko-mokrškem pogorju. Mnogi se sprašujejo, kaj je pognalo tega jelena na Ljubljansko Bar- je. Jelenjad sicer tu napravi nekaj ško- de na koruzi in pesi, a najde tu očit- no tudi več miru in kritja med bujni- mi kmetijskimi kulturami kot v ved- no bolj obljudenem krmskem pogor- ju.

B. LESKOVIC

PREJELI SMO PISMO

Prepovejte vzrejo in promet morilskih pasem psov!

Po treh primerih napadov pitbul-terierjev na nič hudega sluteče otroke, odrasle in živali v zadnjem tednu, je tudi pri nas dozorel čas, da tako kot v Zahodni Evropi prepovemo vzrejo in promet z nevarnimi pasmami psov. Kot vemo so s posebnim križanjem vzgojili napadalne pse za ubijanje. Ker menim, da živim v civilizirani in humani državi pričakujem, da boste ta in tak zakon sprejeli po najhitrejšem postopku.

V vsaki družbi je pač določen odstotek ljudi s sadomazohističnimi značilnostmi. Žal pa njihova »posebnost« ogroža druge, manj posebne. Ker organi pregona nimajo pristojnosti v teh in takih primerih, je pač potrebna zakonska utemeljitev, za katero je pristojen vaš del oblasti.

Ker menim, da je večina slovenskih poslancev kljub politični razklanjenosti še vedno normalna in da so matere ter očete in pa seveda ljubitelji varnega življenja, ne pričakujem posebnih ovir.

Z vsem spoštovanjem

Borut Pogačnik,
dipl. soc. in psihoterapevt
Postojnska 29

Drevesničarstvo

Frahc Podobnikar

Brezje 48

61356 Dobrova pri Ljubljani

Tel.: (061) 641-195

- * Sadne sadike raznih vrst in sort
- * Jablane, hruške, češnje, višnje, breskve, marelice, orehi, brajda jurka
- * Vse in še kaj dobite v drevesnici vsak dan in ob vsakem času.
- * Ob nakupu dobite tudi strokovna navodila, ki so potrebna pri vzgoji.

Cene so ugodne!

Prvi zapisi vasi na polhograjskem področju v zgodovinskih virih

Za razpravo o preimenovanju ulic v nekem kraju na Gorenjskem smo se oprli tudi na Gra- divo za historično topografijo (zgodovinsko kra- jepisje) Slovenije zgodovinarja Milka Kosa (Ljub- ljana, 1975). V njem so iz raznih srednjeveških zgodovinskih pisanih virov, zlasti urbarjev, zbrani podatki o prvih zapisih vasi na Kranjskem do leta 1500. Ker so podatki zanimivi in zgodovin- sko pomembni, naj tokratni prvi zapisi krajev iz okolice Polhovega Gradca prispevajo k zgo- dovinski podobi tega področja. Zapisi se seveda opirajo na do sedaj najdene raziskane pisane zgodovinske virov. Kraji bodo navedeni po ča- sovnm zaporedju.

Na tem področju je bil seveda najprej ome- njen Polhov Gradec, in sicer 1261. leta v pisni obliki Pilehgrez. Iz leta 1303 so omenbe nasled- njih vasi: Belica je zapisana kot Weisempach, Dvor kot Altenhof, Črni Vrh kot Swarczenek, Praproče kot Praprottsch. Vsi zapisi so bili